

Ekonomski imperijalizam

Blog

Posted by:

Objavljeno: 2013/10/23 20:52:34

NASTAVAK ZASJEDANJA 9. SJEDNICE HRVATSKOGA SABORA,
ODRŽANE 23. LISTOPADA 2013. GODINE

Toèka dnevnog reda:

Konaèni prijedlog Zakona o strateškim investicijskim projektima Republike Hrvatske, drugo èitanje,
P.Z. br. 420;

Na redu su Hrvatski laburisti, klub zastupnika u Hrvatskom saboru i poštovani zastupnik Dragutin Lesar.

DRAGUTIN LESAR:

Poštovane kolegice i kolege, ovim zakonom i Hrvatska popušta pod ucjenama ekonomskog imperijalizma. Europom se polako ali sigurno širi ekonomski apartheid kojega provode snažne multinacionalne kompanije i banke. One su veæ toliko snažne i jake da na tržištu ne vode samo meðusobni duel u cilju zauzimanja nekog tržišta, nego su toliko jake da mogu utjecati, ucjenjivati i diktirati gospodarske politike država koje su prekasno poèele izlaziti iz gospodarske krize. I to je èinjenica.

Sve što može koristiti za gospodarski razvoj u Hrvatskoj je dobro došlo. I onaj dio zakona koji govori o ubrzanom postupku rješavanja i prelamanja birokratskih otpora investitorima da bi što prije došli do dokumenata koji su im potrebni nije toliko sporan. To se možda moglo riješiti i drugaèije mada uvijek uzimam rezervu, jer sam nauèio, da nijedan zakon nije riješio nijedan problem jer probleme rješavaju ljudi, a ne zakoni i ako æe isti ljudi primjenjivati ove zakone, a dosada nisu primjenjivali postojeæe zakone, onda nemam veliku iluziju velikog uspjeha.

Ali, kada sagledavamo posljedice bilo kojeg zakonodavnog rješenja onda podjednako moramo sagledavati pozitivne, ali i moguæe negativne posljedice. I meni je sasvim jasno da Vlada u prvi plan stavlja i gura pozitivne posljedice koje oni oèekuju od ovakvog zakona. Ali ova rasprava o onim drugim moguæim negativnim posljedicama se teško prihvaæa, najèešæe bez ikakvih argumenata odbija, a vidjet æete kada takav zakon, ako bude usvojen, krene u primjenu da æe biti otprilike isti broj negativnih koliko i pozitivnih posljedica.

Po kojim kriterijima netko nekakav projekt proglašava od strateškog znaèaja? Propisano je u èlanku 5., to su kriteriji koji nisu mjerljivi. Oni se ne mogu izraèunati ni unaprijed niti unazad. Oni su arbitrarni. Tri, pet ljudi, sedam njih æe odluèivati temeljem kriterija kojega svaki od njih može tumaèiti na razlièite naèine jer ne postoji nijedan mjerljiv kriterij da neka investicija unaprijed dobije klasifikaciju od strateškog ili razvojnog znaèenja za državu.

I drugi problem, primjenjivat æe se zbog toga neujednaèeno. Neæe biti isti pristup svakom projektu koji dođe na stol. Samim time veæ zapoèinje moguænost negativnih posljedica takvog zakonodavnog rješenja. Samom èinjenicom da neæemo ujednaèeno primjenjivati kriterije veæ radimo prvu grupu problema.

Nakon opisa o tim kriterijima poput žvakaæe gume ide samo jedan mjerljivi kriterij, a to je visina investicije od 20 do više od 150 milijuna kuna i 6 djelatnosti koje su ovdje pobrojane koje u sklopu svaka za sebe vjerojatno ima i po 20-ak poddjelatnosti koje se tu može ugurati. To je prva velika

zamjerka zakonu.

Drugo, što radi ovo famozno povjerenstvo iz članka 8. ovog zakona? Najprije piše da je zadana povjerenstva da daje ocjenu prijedloga u točki 1. U točki 3. pak piše da daju mišljenja, a u članku 9. stavku 3. veli da ministarstvo donosi odluku na temelju procjene povjerenstva. E sad, ocjena, mišljenje, procjena? Tri različita izraza se koriste u nadležnosti povjerenstva i, ono što posebno zbunjuje, piše da povjerenstvo predlaže najprije Vladi RH, daje mišljenje Vladi RH u članku 8., a u članku 9. pak piše da odluku o uvrštavanju projekata na listu donosi nadležno ministarstvo. Probajte iz te procedure u članku 8. i 9. izaći van jer doista da sam ja član povjerenstva stvarno ne bih znao što trebam raditi.

Članak 16. i nekretnine u vlasništvu RH - Vlada daje bez natječaj s pravom stjecanja vlasništva. Dakle, bez natječaja, bez prikupljanja ponuda, u što su uključene sve nekretnine plus šume, šumsko zemljište, poljoprivredno zemljište i javne ceste.

Hrvatska je prepuna praznih i polupraznih razno raznih industrijskih poduzetničkih zona i državne imovine, ako se sjećate rasprave o strategiji da još nismo uspjeli ni popisati, toliko je brojna, a kamoli klasificirati. I sada Vlada ide dalje i omogućava temeljem članka 3. da se za realizaciju privatnog investicijskog projekta primjeni institut izvlaštenja privatne imovine. Ali ne samo zemljišta nego i sad se postavlja pitanje, ako već bez kriterija cijene po kojem će Vlada u ime naroda i države nekome nešto dati gotovo besplatno, kako to da i privatnu imovinu sistemom izvlaštenja omogućavamo da ljudi uz bezobrazno niske naknade ostaju bez svojih zemljišta?

Sjetite se Zakona o golfu, sjetite se prostornih planova, ako se ne varam 63 igrališta za golf po prostornim planovima u Hrvatskoj su postojala, i vidi vraga 60 posto teritorija tih igrališta je trebalo biti na privatnom zemljištu. I sve je legalno. Pa imamo iskustvo što znači kada takve prostorne planove prihvaćamo kao činjenice.

Iz konačnog prijedloga zakona izostavljen je bivši članak 8. koji je govorio da postoji kategorija poduzetnika i specificirana ta kategorija koji ne mogu dobiti takvu vrstu potpore od strane države da bi stvorili poduzetničku klimu. I sada brisanjem tog, a to mi nismo tražili da se briše, brisanjem tog članka 8. ispostavlja se da će bez javnog natječaja s primjenom instituta izvlaštenja privatne imovine tu potporu i blagodati moći koristiti porezni dužnici, ljudi u postupku ili osuđeni za mito i korupciju, državni dužnosnici lokalni i regionalni koji su osuđeni ili traje postupak protiv njih zbog zloupotreba ovlasti i položaja, osobe za osuđene za prijevare u gospodarskom poslovanju osuđene ili one koji im traje postupak za prijevare, pa čak i oni koji su se udružili u zločinačke skupine. Jel moguće da će i takvi poduzetnici koristiti blagodati ovog zakona?

Prije nekoliko mjeseci ministar financija je rekao da, recimo, INA duguje državnom proračunu 260 milijuna kuna poreza. To znači da oni koji danas duguju 260 milijuna kuna poreza mogu tražiti i imaju pravo na to da se njihov projekt proglašuje projektom strateškog značaja, razvojnog značaja, interesa za RH.

Imamo drugog strateškog partnera koji je u Zagrebu trebao početi graditi zračnu luku veliki strateški partner, radovi su mu obustavljeni zbog arheološkog nalazišta. Zakopali su lopatu i nakon 20 centimetara šepkanja po zemlji došli su do arheoloških nalazišta i zato radovi stoje, a investicija ne ide dalje. Vidite kako se oni brzo dosjete kako zakonito koristiti mogućnosti nepoštivanja ugovora. Kada, pak, taj krug investicija krene prema području zbrinjavanja komunalnog otpada, a posebice opasnog otpada, onda ćete vidjeti koji sve likovi će biti državni partneri. Uostalom kada bi danas pogledali poslovne partnere Fonda za zaštitu okoliša i tog ministarstva, možda bi se neki iznenadili tko je na prvom mjestu po količini novaca koji dobiva, direktnog državnog novca, pretpostavljam da će taj isti biti najveći poduzetnik za dvije godine i dobiti Zlatnu kunu HGK-a.

Ali i oni koji radnicima ne isplaćuju plaće će dobiti blagodati ovog zakona, oni koji varaju državu, a radnicima isplaćuju i prijavljuju ih na minimalne plaće ispod stola razliku isplaćuju i oni koji osnuju pet tvrtki, jedna od njih se takmiči za ove projekte, a radnici su u onoj tvrtci prijavljeni koja je u gubicima ne samo poreznim dužnicima, nego gubicima već godinama. I kada dođe inspekcija ili

'stani-pani' onda osnuju šestu tvrtku pa sve radnike opet prebacuju u novu tvrtku i opet dobiju posao od države, što je, recimo, u ovom trenutku jako popularno na poslovima razminiranja.

To je sve što danas imamo, ovi primjeri nisu izmišljeni, ali nisu oèito dovoljni za predstavnike Vlade da shvate da i te negativne posljedice moramo izuzetno dobro uzeti u obzir.

I zbog toga izostankom ili brisanjem bivšeg èlanka 8.zakona otvaramo vrata ne samo hrvatskim nego i poduzetnicima iz drugih država iz krim-miljea, peraèima novca i onima koji æe iskoristiti takav institut u Hrvatskoj i onda otiaæi i pobjeæi i ostaviti radnike na ulici. I takve sluèajeve imamo gdje su vlasnici tvrtke naprosto napustili Hrvatsku, a radnici još do dan- danas, dok su radne knjižice kao dokument bile važne i na snazi, èak do njih nisu mogli doæi. U Hrvatskoj danas imamo tri, èetiri takve tvornice.

Strani investitori zaraðuju i to je dobro. I sada pitam kako to da se Vlada nije sjetila da ponudi još jedan uvjet stjecanja takvog prava, da riješi pitanje reinvestiranja dobiti koje ostvaruju na naèin da barem u sljedeæih 15 godina neæe iznositi iz Hrvatske nego da æe reinvestirati u Hrvatsku.

Dvije milijarde eura dobiti je izneseno na temelju stranih investicija iz Hrvatske, a 600 milijuna eura smo donijeli u Hrvatsku temeljem naših investicija u inozemstvu. Pa ako državnu imovinu i privatnom sistemom izuzeæa dajemo privatnim investitorima i proglašavamo ih državnim partnerima kako to da onda s njima ne ugovaramo i to da neæe barem petnaestak godina iznositi dobit, da æe svoj biznis razvijati u Hrvatskoj zbog ovih pogodnosti jer æe im investicije biti jeftinije, a i u poreznom sustavu da imaju obavezu reinvestiranja u Hrvatsku ili nam je doista sasvim svejedno kuda æe ta ostvarena dobit iaæi i je li nam doista jedini cilj da to opravdamo kao stvaranje i otvaranje neke nove poduzetnièke klime.

Ovaj zakon kada bude na snazi neæe se odnositi samo na one koji posluju po zakonu, koji plaæaju poreze, koji imaju kolektivne ugovore, koji plaæaju radnike i koji nisu u lancu meðunarodnog kriminala.

Nažalost, omoguæit æe i upravo tom sumnjivom kapitalu i tim izuzetno sumnjivim poduzetnicima, ne da doðu u Hrvatsku, oni su mogli dolaziti i do sada, nego uz obilatu pomoæ države, uz davanje u vlasništvo hrvatsku državnu imovinu, a nakon toga im više nitko nikada neæe moæi oduzeti tu imovinu. I nakon dvije godine neæe mu moæi uæi ni u trag kretanja kapitala jer æe imati desetke tvrtki za skrivanje i kolanje profita.

To su razlozi ogromne rezerve prema ovom zakonu dakle èlanak 16. nam je u potpunosti neprihvatljiv, a izostankom èlanka 8.gdje bi se država zaštitila od kriminalaca u gospodarstvu uz državnu potporu je drugi razlog zbog èega ovaj zakon laburisti ne smiju podržati.